

پيغمبەرى خودا - صلى الله عليه وسلم - ئەگەر دابنیشتاىە بۇ نزا کردن، دەستى راستى لەسەر پرانى راستى دادەنا، ودەستى چەپى لەسەر پرانى چەپى دادەنا، وبە پەنجەى شاىەتمانى ئامازەى دەکرد، وپەنجە گەورەكەى دەخستە سەر پەنجەى ناوەراستى، و ناولەپى دەستى چەپى دەخستە سەر ئەژنۆى چەپى

له عبد الله كورى زوبيره وه -رهزاي خويان ليبيت- ده لیت: «پيغمبەرى خودا -صلى الله عليه وسلم- ئەگەر دابنیشتاىە -له تەحیاتدا: تەشەھوددا- بۇ نزا کردن، دەستى راستى لەسەر پرانى راستى دادەنا، ودەستى چەپى لەسەر پرانى چەپى دادەنا، وبە پەنجەى شاىەتمانى ئامازەى دەکرد (درېژى دەکردە وه بەرەو ئاراستەى قىیلە)، وپەنجە گەورەكەى -دەستى راستى- دەخستە سەر پەنجەى ناوەراستى، و ناولەپى دەستى چەپى دەخستە سەر».

[صەحیحە] [موسلیم گىراوبە تیه وه]

شیکردنە وهى فەرموودەكە: (پيغمبەرى خودا -صلى الله عليه وسلم- ئەگەر دابنیشتاىە -له تەحیاتدا: تەشەھوددا-): مەبەست لەم دابنیشتنە بۇ -تەشەھود: تەحیاتە- هەر وه کو له گىرانە وهى ئىبن عومەر وه هاتوو -رهزاي خويان ليبيت- : [كان إذا قعد للشهد، وضع يده اليسرى على ركبته اليسرى] -رواه مسلم- واتە: [ئەگەر دابنیشتاىە بۇ تەشەھود -تەحیات خويندن-، دەستى چەپى لەسەر ئەژنۆى چەپى دادەنا]. وتەشەھود -تەحیات- بریتىە له خويندنى: (التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، هه تا وه كو كۆتایى)، وناونراوه به نزا کردن -الدعاء- چونكە نزا کردنى تىداىە، كاتىك دە لیت: السلام عليك، السلام علينا؛ ئەمانە نزان. كاتىك دە لیت: (دەستى راستى لەسەر پرانى راستى دادەنا، ودەستى چەپى لەسەر پرانى چەپى دادەنا): وانا ئەگەر دابنیشتاىە بۇ تەحیات -تەشەھود- ئەوا دەستى پرا دەخستە سەر پرانى راستى ودەستى چەپى پرا دەخستە سەر چەپى، وحيكمت له وهىە كه لهسەر پران يان ئەژنۆ دادەنرېن بۆئە وهى جولەى تری پېنە كرېت، وكاتىك لهسەر پران دادەنرېت بە شىك له پەنجەكان دەگەنە سەر ئەژنۆكان وئەمىش ئاسايە، هەر وه كو له گىرانە وهىە كدا هاتوو، وائىلى كورى حوجر -رهزاي خويان ليبيت- سەبارەت بە نوپژکردنى پيغمبەر -صلى الله عليه وسلم- دە لیت: [وضع كفه اليسرى على فخذه وركبته اليسرى، وجعل حذ مرفقه الأيمن على فخذه اليمنى] -رواه النسائي- واتە: [ناولەپى دەستى چەپى خستە سەر پران وئەژنۆى چەپى ولىوارى -كۆتایى- ئانىشكى راستى پراست بىت ئەوا پىگومان سەرى پەنجەكان دەگاتە سەر ئەژنۆكان. ئىمامى نە وهى -پەنجەتى خويان ليبيت- دە لیت: زانايان يەك دەنگن لەسەر ئە وهى سونەتە لەسەر ئەژنۆ دابنرېت، هەندىكيان دە لېن دە بىت پەنجەكانى بەسەرى ئەژنۆيدا بچەمىتە وه ودايانپۆشېت، ئەمىش ماناي ئەم بەشەى فەرموودەكەىە كه دە لیت: (و ناولەپى دەستى چەپى دەخستە سەر ئەژنۆى چەپى -به ناولەپى چەپى ئەژنۆى چەپى دادەپۆشى-). وكاتىك دە لیت: (دەستەكان) مەبەست لە سەرى پەنجەكانە هە تا وه كو ئانىشكەكان، وا ديارە له فەرموودەكە هەمان شتە ئەگەر له تەشەھودى -تەحياتى- يەكەم يان دووم بىت. كاتىك دە لیت: (وبە پەنجەى شاىەتمانى ئامازەى دەکرد -درېژى دەکردە وه بەرەو ئاراستەى قىیلە-): پەنجەى شاىەتمان ئەو پەنجەىە كه له پاش پەنجە گەورەكە -قامكە گەورەكە- دېت، وله زمانى كورديدا هەندىك جار پىي دە ووترېت پەنجەى شاىەتمان، وله زمانى عەرەبیدا پىي دە ووترېت: -السبابة- وانا بەهۆبە وه هەر شه دە كرېت وچوین دە درېت، وهروه ها پىي دە ووترېت: -

المُسَبَّحَة - چونکه ناماژهی پیده‌کریت به تەوحد - یەک خودا پەرستی - ودانییدانان به پاک وینگەردی خوای گەوره، و ناماژه کردن و درپژکردنەوهی ئەم پەنجەیه بەرەو ئاراستەیی قیبلە سونەتە لە کاتی نوپژدا، هەرۆه‌کو لە بەلگەکاندا هاتوووە لەو کاتەوهی دادەنیشییت تەحیات دەخویتییت هەتاووەکو کۆتایی تەحیاتەکە ناماژهی پیدەکات، [کان رسول الله - صلی الله علیه وسلم - إذا قَعَدَ يَدْعُو، وَضَع يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُمْنَى، وَبَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُسْرَى، وَأَشَارَ بِأَصْبَعِهِ السَّبَّابَةِ] واتە: [پێغەمبەری خودا - صلی الله علیه وسلم - ئەگەر دابنیشتایە بۆ نزاکردن - تەحیات خویندن - دەستی راستی لەسەر پرانی راستی دادەنا، و دەستی چەپی لەسەر پرانی چەپی دادەنا، و بە پەنجەیی شایەتمانی - السبابة - ناماژهی دەکرد - درپژزی دەکردەو بەرەو ئاراستەیی قیبلە -]، و هەرۆه‌ها ئیبن عومەر - پرەزای خویان لیبییت - دەلیت: [أن رسول الله - صلی الله علیه وسلم - كان إذا قَعَدَ فِي التَّشْهَدِ وَضَع يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُسْرَى، وَوَضَع يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُمْنَى، وَعَقَدَ ثَلَاثَةَ وَخَمْسِينَ وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ] - رواه مسلم - واتە: [ئەگەر پێغەمبەری خودا - صلی الله علیه وسلم - دابنیشتایە لە تەشەهۆد - تەحیات - دا دەستی چەپی دەخستە سەر ئەژنۆی چەپی، و دەستی راستی دەخستە سەر ئەژنۆی راستی، - ئەلقەیه‌کی دروستدەکرد بە پەنجەکانی دەستی راستی - بە پەنجەیی ناوەرەست و پەنجە گەورەکە، و دوو پەنجەکەیی تری دەنووشتاندەووە (دەیگرتەووە) - وەکو ژمارە پەنجاو سێ و بە پەنجەیی شایەتمان ناماژهی دەکرد - درپژزی دەکردەو بەرەو ئاراستەیی قیبلە -]، و بە هەمان شیۆه لە گێرانەوهی وائیلی کوری حوجر - پرەزای خوای لیبییت - سەبارەت بە نوپژکردنی پێغەمبەر - صلی الله علیه وسلم - دەلیت: [ثم جلس فافتريش رجله الیسرى، و وضع يده الیسرى على فخذ الیسرى، و حَدَّ مِرْفَقَهُ الایمن على فَخْذِهِ الیمنی، وَقَبِضَ ثَنَيْنِ وَحَلَقَ حَلَقَةً، وَرَأَيْتَهُ يَقُولُ هَكَذَا، وَحَلَقَ بِشُرِّ الإِبْهَامِ وَالْوُسْطَى وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ] - رواه أبي داود - واتە: [پاشان دانیشت لەسەر ساقی* چەپی - نووشتاندیەووە -، دەستی چەپی خستە سەر پرانی چەپی و لیواری - کۆتایی - ئانیشکی راستی خستە سەر پرانی راستی، و دوو پەنجە گرتەووە - پەنجە بچوو کە وئەوهی تەنیشتی -، و ئەلقەیه‌کی دروستکرد بە پەنجە گەورەکە - قامکە گەورەکە - و پەنجەیی ناوەرەست و بە پەنجەیی شایەتمان ناماژهی کرد - درپژزی کردەو بەرەو ئاراستەیی قیبلە -] . ئیبن حەجەر - پرەحمەتی خوای لیبییت - دەلیت: لە سەرەتای دانیشتنەووە - بۆ خویندنی تەحیات پەنجەیی بەم شیۆه‌یه لێدەکرد - هەرۆه‌کو بەلگەکانی تریش ناماژه‌یان پیکردوو، و فەتوای شیخ ئیبن باز - پرەحمەتی خوای لیبییت - و لیژنەیی فەتوادان - اللجنة الدائمة للإفتاء - هەر بەم شیۆه‌یه . کاتیگ دەلیت: (و پەنجە گەورەکەیی - دەستی راستی - دەخستە سەر پەنجەیی ناوەرەستی): و اتا ئەلقەیه‌کی دروستدەکرد بە بەستەوهی پەنجەیی ناوەرەست لە گەل پەنجە گەورەکە - قامکە گەورەکە - . کاتیگ دەلیت: (بە پەنجەیی شایەتمانی ناماژهی دەکرد - درپژزی دەکردەو بەرەو ئاراستەیی قیبلە -): و اتا بە درپژایی دانیشتنی بەم شیۆه‌یه ناماژهی پیدەکرد؛ و حکمەت ئەو‌یه کە ناماژه‌کردنە بۆ یەک پەرستراو بە هەق ئەویش خوای گەورەیه - سبحانه و تعالی - و بۆئەوهی لە دانییدانان بە یەک خوا پەرستی - تەوحد -؛ قسە و کردەووە و بیروباوەری - عەقیدە - لە گەلدا بییت . لە فەرموودەیه‌کدا هاتوووە کە پێغەمبەر - صلی الله علیه وسلم - سەبارەت بەم ئەم ناماژه‌کردنە دەفەرمووت: [لهي أشدُّ على الشيطان من الحديد] - رواه أحمد - واتە: [بە ئیشتەر و ئازاری زیاترە لەسەر شەیتان زیاتر لە ئیش و ئازاری - لیدانی شەیتان بە گوچانیکی - ئاسن]، و هەرۆه‌ها نەیدەجولاندەووە چونکە لە فەرموودە‌کەدا دەستەواژه‌ی - أشار - هاتوووە؛ و اتا ناماژه‌ی پیدەکرد و ئەمیش جولاندن نییە . کاتیگ دەلیت: (و ناولەپی دەستی چەپی دەخستە سەر ئەژنۆی چەپی - بە ناولەپی چەپی ئەژنۆی چەپی دادەپۆشی -): و اتا بە ناولەپی دەستی چەپی؛ ئەژنۆی چەپی دەگرت، هەتا وەکو ئەو واییت ناولەپی دەستی ئەژنۆی قوتداییت و دایپۆشی بییت، و حالەتی دووهم: ئەو‌یه ناولەپی دەستی چەپی لەسەر ئەژنۆی چەپی درپژ بکاتەووە بئ ئەوهی بیگریت وەکو حالەتی پیشووتر هەرۆه‌کولە گێرانەوهی ئیبن عومەر دا هاتوووە - پرەزای خویان لیبییت - : [أن النبي - صلی الله علیه وسلم - كان إذا جلس في الصلاة وضع يديه على رُكْبَتَيْهِ وَبَدَهُ الیسرى على رُكْبَتَيْهِ باسطها عليها] - رواه مسلم - واتە: [پێغەمبەر - صلی الله علیه وسلم - ئەگەر دابنیشتایە لە نوپژدا - بۆ تەحیات خویندن -؛ دەستەکانی دەخستە سەر ئەژنۆکانی، و دەستی چەپی درپژ دەکردەووە - پرایدەخست - بەسەر ئەژنۆی چەپیدا]، بۆیه: بە پێی ئەم بەلگانە هەردوو شیوازه‌کە سونەتە، و هەر کامیکیان جێبەجێ بکات؛ سونەتە، و باشترین ئەو‌یه هەرماو‌یه‌ک یان جارێک دانەیه‌کیان ئەنجامدات ئەمیش بۆ کردەووە‌کردن بە هەموو ئەو بەلگانەیی کە جێگیرن و سەلمینراون کە لە پێغەمبەرۆه هاتوووە - صلی الله علیه وسلم - . (*ساق: ئەو ئیسکە درپژەیه کە ئەژنۆکان بە قولە پیکان - گوپزنگەکان - دەبەستیتەووە)

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

